

**Мелітопольський державний педагогічний університет
Імені Богдана Хмельницького**

**Комплексний звіт структурних підрозділів університету
за підсумками наукової, науково-технічної та інноваційної
діяльності за 2018 н.р.**

Мелітополь, 2018

Комплексний звіт кафедри соціології за підсумками наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності за 2018 р.

1.1.

№ з/п	Назва теми НДР, кафедра, науковий керівник	Термін виконання		Результати, значущість
		почато к	кінець	
1.	Соціокультурне середовище міста як синтез розвитку соціальної та культурної сфер життєдіяльності міської спільноти	2017	2020	Розроблення методики соціологічного супроводу картування громад для впровадження стратегічних напрямків впровадження політики «Місто, що навчається»

Продовжено роботу над кафедральною темою «Соціокультурне середовище міста як синтез розвитку соціальної та культурної сфер життєдіяльності міської спільноти».

Розділи кафедральної теми:

1. Афанасьєва Л.В. «Міжкультурна компетенція і компетентність у сучасній соціальній комунікації».
2. Букреєва І.В. «Соціокультурний капітал як ресурс життєдіяльності міста».
3. Глинська Л.Ф. «Міжкультурна взаємодія в поліетнічному середовищі міста»
7. Глебова Н.І. «Динаміка та вектори трансформацій чинних для міста соціальних систем у взаємодії з життєвим світом індивіда».
8. Ідрісов Б.А. «Соціокультурний аспект формування занальнопрофесійної компетентності студентів-майбутніх педагогів».

1.2 Опис найбільш ефективних розробок, відкриттів, роботи зі значним економічним і соціальним ефектом та інформацією щодо реалізації їх результатів за формою:

№ з/п	Назва та автори розробки	Важливі показники, які характеризують рівень отриманого наукового результату; переваги над аналогами, економічний, соціальний ефект	Місце впровадження (назва організації, відомча належність, адреса)	Дата акту впровадження	Практичні результати, які отримано ВНЗ/науковою установою від впровадження (обладнання, обсяг отриманих коштів, налагоджено співпрацю для подальшої

					роботи тощо)
	Грантова програма з картування громад (україно-польська).	Потреби громади у запровадженні нових «освітніх послуг впродовж життя».	м.Мелітополь	20.06.17-11.04.18 р.р.	Спеціальний довідник «Освітні послуги впродовж життя. Довідник мелітопольця».

1.3 Конкурентноспроможні прикладні розробки та новітні технології за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки із зазначенням підприємств і організацій, які можуть бути зацікавлені у їх використанні.

1.4 Інформація про діяльність з комерціалізації науково-технічних розробок за формою:

Назва розробки (наявність охоронного документу)	Замовник (назва суб'єкта, адреса)	Початок і кінець розроблення	Вартість (загальна сума, тис. грн.)	Джерела фінансування			Наявність укладення договору про передачу розробки		
				Бюджетні кошти	Власні кошти	Кошти замовників	Назва юрилічної Сума договору	Результат впровадження	Джерело фінансування
Опис проекту «Інтеркультурний фьюжн «Модна кухня».	Автори: Глебова Н.І., Афанасьєва Л.В., Букреєва І.В., Глинська Л.Ф.	Свідоцтво про реєстрацію авторська права: №77367 05.03.2018.							

1.5. Наукове та науково – технічне співробітництво із закордонними організаціями (договори, участь у виставках, кількість грантів та інше).

1.Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000 № 522, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26.12.2000 за № 946/5167, урахувавши лист департаменту освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації від 03 листопада 2014 року № 1521.02-14, висновки комісії з питань інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи з проблем виховання, розвитку дітей та учнівської молоді у загальноосвітніх навчальних закладах Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (від 22

вересня 2014 року протокол № 14) та впровадження розробки моделі навчально-практичного культурно-освітнього простору щодо формування в учнів міжкультурно-комунікативних навичок затвердити як заявку на проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Створення навчально-методичних засад формування у дітей навичок міжкультурної комунікації» в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах Запорізької області на 2014-2019 роки.

Афанасьєва Л.В. 13 листопада брала участь у конференції, присвяченій ролі культурної спадщини у посиленні згуртованості громади. Учасники - представники Європейської Комісії, експерти Ради Європи з питань інтеркультурності та культурної спадщини, координатори європейських інтеркультурних міст, яка проходила у м. Страсбург (Франція).

Афанасьєва Л.В, Марчук О., Павленко В., Луценко С. з 11 по 14 жовтня 2018 р. брали участь в першому воркшопі в рамках проекту «Діалог та активація громадян», який відбувся у м. Кременна Луганської області. З травня 2018 року по січень 2019 року ГО «Молодіжна організація «СТАН» впроваджує проект «Діалог та активація громадян» за підтримки National Endowment for Democracy (США).

Афанасьєва Л.В. 25-26 жовтня 2018 р. приймала участь у семінарі-воркшопі щодо розробки ІСС Стратегії для міст української мережі (м.Павлоград).

Участь Афанасьєвої Л.В., Глинської Л.Ф., Букреєвої І.В. у міжнародній науковій конференції «Консолідація українства в постколоніальну добу: результати та перспективи дослідження», яка відбулася 25 жовтня 2018 р. у мисті Києві.

Участь МДПУ в Вищій школі лідерства та дослідження "Democracy Defenders"

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького є одним з провідних педагогічних вузів України та славиться своєю активною позицією в сприянні та реалізації соціальних та культурних проектів. Розділяє цінності розвитку громадянського суспільства в Україні та при цьому налічує значну базу експертів-науковців в своїй галузі.

З травня 2018 по січень 2019 року ГО «Молодіжна організація «СТАН» впроваджуватиме проект «Діалог та активізація громадян» за підтримки National Endowment for Democracy (США). Завідуючу кафедри соціології, директорку центру соціологічних досліджень МДПУ, Афанасьєву Людмилу було запрошено як ключову експертку проекту у сфері партисипативного дослідження та картування громади.

Ключовими заходами в рамках реалізації проекту стануть 2 воркшопи для активістів та активісток з усієї України та Луганської, Івано-Франківської областей, зокрема. Також проект передбачає спільний тренінг для випускників програми, під час якого вони зможуть поділитись досвідом та проаналізувати власні дослідження, щоб в подальшому ще більше ефективно застосовувати здобуті знання з проведення польових досліджень громад.

За результатами відбору на конкурсній основі, до участі в Першому воркшопі (11 - 14 жовтня, м. Кременна що на Луганщині) були запрошені й троє наших магістрантів-соціологів Ксенія Марчук, Сергій Луценко та Валентина Павленко, які мають ряд напрацювань в даній проблематиці.

Молодим захисникам демократії (це 12 представників й представниць з різних куточків нашої України) були запропоновані інструменти для кращого розуміння, як саме місцева демократія та залученість жителів міста пов'язані з мирним діалогом, врегулюванням конфліктів та толерантністю. Під час майстерні учасники та учасниці: отримали теоретичні та практичні знання з польових досліджень громад, що постраждали від конфлікту на сході України; ознайомились із методом картування громади, як інструментом пошуку локальних проблем та їх вирішення; навчились опрацьовувати зібрані матеріали дослідження, систематизувати та аналізувати для подальшої імплементації; познайомились із методом інтерактивних соціальних перформансів, як способом дослідження; здобули базові практичні навички медіа супроводу досліджень, що передбачають пряму дію.

Після навчання, учасники мають нагоду застосовувати нові вміння та навички, отримані під час майстерні, впроваджуючи власні соціальні, чи бізнес проекти застосовуючи методи партисипативного дослідження та картування громади, як дієвого інструменту.

19 червня 2018 року організували та провели обласний науково-практичний семінар «Формування навичок міжкультурної комунікації у виховному середовищі загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів: управлінський аспект».

Доцент кафедри соціології МДПУ імені Богдана Хмельницького Букреєва І.В. презентувала результати моніторингового дослідження «Готовність учнів до міжкультурної комунікації в освітньому середовищі».

2.Афанасьєва Л.В. була експертом 15-ого форуму МВМП «Туристичний потенціал громад, як каталізатор місцевої економіки», який проводився 23 березня 2018 року у місті Кривий Ріг.

3.02.02.2018р. у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького пройшла ІУ регіональна науково-практична конференція учнівської молоді «Людина і світ».

Метою та завданнями конференції є стимулювання творчого самовдосконалення учнівської молоді, виявлення і розвиток обдарованих учнів, надання їм допомоги у виборі професії, створення умов для реалізації здібностей талановитих та обдарованих учнів, оновлення змісту, форм і методів роботи з обдарованими учнями, пошук нових форм, методів і моделей організації їхньої науково-дослідницької діяльності.

З кожним роком до участі у конференції долучається все більше закладів освіти. Так, цього року у роботі брали участь більш 80 учнів зі шкіл

міста (це ЗОШ № 1, 4, 5, 8, 10, 15, 16, 19, 23, 24) і Мелітопольського району, Мелітопольської спеціалізованої школи-інтернату III ступеня «Творчість», Малої академії наук учнівської молоді, Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, а також Державного навчального закладу «Мелітопольський професійний ліцей», «Мелітопольського медичного коледжу» та «Мелітопольського коледжу ТДАТУ».

Під час знайомства з університетом учасники конференції взяли участь у майстер-класі з профорієнтації, який проводили фахівці Центру соціологічних досліджень. Увазі учнів було запропоновано комп'ютерне тестування за методиками, які визначають акцентуації характеру респондентів та їхні особистісні нахили щодо різних наук і галузей діяльності. У рамках проведення конференції учасники мали змогу ближче ознайомитися з аудиторним фондом, відвідати анатомічний, ботанічний і зоологічний музеї університету.

4. Кафедра соціології провела тиждень професії:

- тренінг «зростання ефективності особистості»;
- презентація студентських ПР-проектів;
- просвітницька екскурсія «Флористика в етнокольорах»;
- коннект-студія «людина-в-природі»;
- семінар «Толерантність як історична спадщина українська народу» (у соціологічну середу відбулася зустріч «Толерантність – праця душі». - Ярмарка ідей;
- Від емпіричної репрезентації до стратегіми змін.

5. 22 січня 2018 р. кафедра соціології разом зі студентами стали ініціаторами і активними учасниками соціальної акції до Дня соборності України.

6. 20 лютого 2018 року викладач кафедри Сальніков С.З. разом зі студентами I курсу приймав участь в стратегічній сесії для молодіжних організацій та хабів Дніпропетровської та Запорізької областей (м.Дніпро).

Активісти з різних Неурядових, Громадських організацій та молоді науковці обговорювали наявні ресурси та канали потенційної взаємодії, а також будували стратегії розвитку своїх організації на майбутнє.

7. Викладачі кафедри прийняли участь у тижні татарської культури: відвідали конференцію, відкриті лекції та семінари.

8. Викладачі кафедри стали ініціаторами «Школи молодого політика» за підтримки депутатки Ірини Славової (Сила людей), студенти мали можливість прийняти участь в 5 тренінгах та отримати сертифікати.

9. Доцент кафедри Глебова Н.І. в період з 14.03.18р. по 15.06.18 р. брала участь в засідання школи Амбасадорів м.Мелітополя. В рамках (Проекту «Партнерство для розвитку міст»).

1.6. Підвищення кваліфікації викладачів, стажування (установа, термін), закордонні відрядження.

З 12.03.2018 по 30.04.2018 р. Ідрісов Б.А. пройшов підвищення кваліфікації у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова (наказ №95 від 16.03.2018 р.).

Глинська Л.Ф. Класичний приватний університет з 20 січня 2018 року по 30 червня 2018 року. Кафедра соціології та соціальної роботи, інституту журналістики та масових комунікацій. Посвідчення № 0322 від 30.06.2018

Малахова Ж.Д. ЗНУ факультет соціології та управління кафедра соціології з 01.10.2018 по 01.04.2019 року. Наказ №770 К від 27.09.18.

1.7. Відомості про науково-дослідну роботу та інноваційну діяльність студентів (участь у конференціях, конкурсах, олімпіадах).

Участь у міжнародній науково-практичній конференції «Формування стратегії міжнародної комунікації особистості учня в онтогенезі: від методики до методології», яка відбулася 13-14 вересня 2018 р., м. Мелітополь.

1. **Атаманюк Ю.** «Волонтерський рух, як фактор розвитку соціальної активності молоді»
2. **Горушкіна А.** «Актуальна проблема наявності безпритульних тварини на вулицях міста Мелітополя»
3. **Горячева Ю.** «Роль та значення сільського зеленого туризму в процесі модернізації соціокультурного простору Херсонщини»
4. **Євдокімова С.** «Гастрономічний туризм, як фактор збереження етнічних традицій»
5. **Євдокімов О.** «Соціальні аспекти здорового способу життя в українському освітньому просторі»
6. **Кучеренко Г.** «Роль бібліотеки у процесі модернізації соціокультурного простору населення»
7. **Луценко С.** «Проектна діяльність як засіб розвитку соціальної ініціативи молодіжних організацій»
8. **Марчук О.** «Екологічна культура як складова нового екологічного мислення»
9. **Павленко В.** «Соціальне підприємництво як інноваційний спосіб вирішення соціальних проблем»

1. 20 грудня 2018 року на факультеті інформатики, математики та економіки відбувся I тур Всеукраїнського конкурсу наукових робіт у галузі природничих, технічних та гуманітарних наук.

Лауреатами конкурсу стали:

Горушкіна Анастасія 515-і (науковий керівник: к. соц. н, доцент Глебова Н.І.).

2. 22-23 березня 2018 року на базі Запорізького національного університету відбувся II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із соціологічних наук. Мелітопольський державний

педагогічний університет імені Богдана Хмельницького на конкурсі представила студентка 5 курсу факультету інформатики, математики та економіки (група 557-і, напрям підготовки «Соціологія») **Солов'ян Т.В.** Науковий керівник – кандидат філософських наук, доцент кафедри соціології Орлов А.В. За результатами конкурсу посіла III місце і була нагороджена дипломом.

3. Участь студентів у всеукраїнській науково-практичній конференції «Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору», яка проходила 20-21 квітня 2018 року в МДПУ імені Богдана Хмельницького.

1. Горячева Ю. Роль та значення сільського зеленого туризму в процесі модернізації соціокультурного простору Херсонщини.

2. Евдокимова С. Розвиток етнотуризму в інтеркультурних містах на прикладі міста Мелітополя.

3. Тараненко Г. Дискурсивна складова професійного саморозвитку майбутнього фахівця в умовах мінливості соціокультурного простору.

Евдокимова Світлана. Розвиток етнотуризму в інтеркультурних містах на прикладі міста Мелітополь. Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю до 95-річчя Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (20-21 квітня 2018 р.) / за заг. ред. д. філос. н., проф. Р. Олексенка. – Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2018. 52-54

Саєнко Юлія. Експлікація аксіологічних проблем в умовах сучасної освіти. Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю до 95-річчя Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (20-21 квітня 2018 р.) / за заг. ред. д. філос. н., проф. Р. Олексенка. – Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2018. 153-156

4. Студенти-соціологи (представники **наукового гуртка «Соціологос»**)

5. 20 лютого 2018 року викладач кафедри Сальніков С.З. разом зі студентами I курсу приймав участь в стратегічній сесії для молодіжних організацій та хабів Дніпропетровської та Запорізької областей (м.Дніпро).

6. За підтримки депутатки Ірини Славової (Сила людей), студенти мали можливість прийняти участь в «Школи молодого політика» (5 тренінгах та отримати сертифікати).

7. 19 квітня 2018 року студенти соціологи отримали сертифікати про закінчення «Школи місцевого самоврядування» (розпорядження міського голови від 15.02.18 №96-р).

1.8. Інформація про заходи, що здійснювались з науковими установами НАН

та галузевих академій наук України, з підприємствами.

1.9. Інформація про заходи з наукової та науково-технічної діяльності, здійсненні спільно з облдержадміністрацією.

1. 10 січня 2018 року відбувся круглий стіл «Картування громади міста, що навчається in Action», який об'єднав працівників місцевої влади, освітян, науковців та представників громадських організацій.

2. Приймали участь в обговоренні панелі № 1 «Інтеркультурність як стратегічний пріоритет розвитку Мелітополя»:

Соціологічний супровід як стратегема успіху міської політики (Л.В. Афанасьєва);

Дорожня карта інтеркультурної інтеграції міста Мелітополь (Л.В. Афанасьєва);

Інтеркультурний простір: реальні кейси міжміського бенчмеркінгу та співпраці (А.В. Орлов).

Панель 2. «План міжкультурної інтеграції міста Мелітополь (кращі практики реалізації)».

Інтеркультурний фьюжн (Глебова Н.І.).

1.10. Керуючись ст. 35,42,50 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою забезпечення виконання операційної задачі 2.3.8 Стратегії розвитку міста Мелітополя до 2020 року, затвердженої рішенням сесії Мелітопольської міської ради Запорізької області VI скликання від 28.09.2012 №6 «Про затвердження Стратегії розвитку міста Мелітополя до 2020 року та втрату чинності рішення 23 сесії Мелітопольської міської ради Запорізької області VI скликання від 27.12.2007 №8 «Про затвердження Стратегічного плану економічного розвитку міста Мелітополя» щодо участі міста в міжнародних і європейських програмах розвитку, у зв'язку з тим, що з 2008 року м. Мелітополь бере участь у програмі Ради Європи «Інтеркультурні міста», з метою створення моделі міжкультурної інтеграції «План міжкультурної інтеграції м. Мелітополь на 2015-2020 рр.»:

1. Затвердити склад робочої групи по створенню проектної розробки моделі міжкультурної інтеграції «План міжкультурної інтеграції м. Мелітополь на 2015-2020 рр.» (далі – Робоча група) та затвердити її склад за тематичними напрямками роботи згідно з додатком.

2. Робочій групі вжити заходи щодо створення моделі міжкультурної інтеграції «План міжкультурної інтеграції м. Мелітополь на 2015-2020 рр.».

3. Вважати такими, що втратили чинність, розпорядження міського голови від 19.06.2014 № 401-р « Про створення робочої групи з обговорення концепції створення соціального простору для людей на базі міського парку культури та відпочинку ім. Горького у м. Мелітополі» та від 28.07.2014 № 482-р Про затвердження складу робочої групи по створенню проектної розробки міської моделі міжкультурної інтеграції «Інтеркультурна стратегія міста Мелітополя».

Склад робочої групи з обговорення питань формування Плану

Міжкультурної інтеграції м. Мелітополь на 2015-2020 рр. за тематичними напрямками роботи

Афанасьєва Людмила Василівна директор центру соціологічних досліджень МДПУ ім. Б.Хмельницького, заступник голови робочої групи (за згодою)

Інтеграційна тема 1: Міжкультурна свідомість, освіта та міжкультурне спілкування (напрямки, осередки, заходи)

Букреєва Ірина Вікторівна кандидат філософських наук, доцент Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б.Хмельницького (за згодою)

Глинська Людмила Федорівна кандидат філософських наук, доцент Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б.Хмельницького (за згодою)

Інтеграційна тема 3: Культура (напрямки, осередки, заходи): інтеркультурне міське планування й облаштування міського простору; мистецтво; спорт

Орлов Андрій Володимирович

кандидат філософських наук, доцент Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б.Хмельницького (за згодою)

Глебова Наталя Іванівна

кандидат соціологічних наук, доцент Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б.Хмельницького (за згодою)

Співробітники кафедри є членами робочих груп з розробки «Стратегії розвитку міста Мелітополя до 2030 року», «Плану реалізації Маркетингової стратегії міста Мелітополя», ініціативної групи з розвитку туризму. Наші науковці здійснюють науковий супровід «Плану інтеркультурної інтеграції міста Мелітополя на 2015-2020 рр.»

1.11. Нові форми організації наукової, науково – технічної та інноваційної діяльності.

Новою формою організації наукової, науково - технічної та інноваційної діяльності є розробка та реалізація спільних науково - дослідних проєктів. Зразком такого виду діяльності є спільні дослідження:

ПЛАН РОБОТИ ЦЕНТРУ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЦЕНТРУ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ МДПУ ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НА II СЕМЕСТР ПОТОЧНОГО 2017 Р. – II СЕМЕСТР 2018 Р.

1. Реалізація III (формульованого) етапу дослідно-експериментальної роботи «Створення навчально-методичних засад формування у дітей навичок міжкультурної комунікації в загальноосвітніх та позашкільних

навчальних закладах Запорізької області на 2014-2019 роки» (Наказ Міністерства освіти і науки України № 1447 від 05.12.2014 р. Афанасьєва Л.В. – керівник, члени науково-методичної ради Букреєва І.В., Глебова Н.І., Глинська Л.Ф., Орлов А.В.)

2. Здійснення соціологічного супроводу (анкетне опитування, фокус-групове дослідження, open space) україно-польського міжнародного проекту «Стратегічна дорожня карта щодо впровадження політики «Місто, що навчається»" (згідно Меморандуму про співпрацю Мелітопольської міської ради та МДПУ імені Б. Хмельницького)

3. Член комітету з підтримки побратимських відносин м. Мелітополь (підготовка Угоди по співпраці з університетами м. Горі, Грузія), червень, 2018 р.

4. Створення робочої групи щодо підготовки та розробки «Плану міжкультурної інтеграції міста Мелітополя» на 2018-2020 рр.

1.12.Інформація відсутня

1.13.Інформація відсутня

1.14.Труднощі та недоліки в організації досліджень та впровадження, пропозиції щодо їх усунення.

Відсутнє фінансування на польові дослідження.

Зав. кафедрою соціології

Л.В. Афанасьєва